

Voorstelling panelleden

Johan Boucneau werkt voor de dienst Onderwijs en Educatie van de Stad Genk (Cel Educatieve Projecten). In Genk zijn er vier Brede Scholen: drie in het basisonderwijs en een project in het secundair onderwijs. Hij staat mee in voor de uitwerking van de Brede Scholen: afhankelijk van het project neemt hij een sturende (regie-)rol op zich of maakt hij deel uit van het netwerk van de Brede School.

Men neemt steeds de lokale dynamiek als uitgangspunt voor het opzetten en ontplooiën van een bredeschoolwerking.

Monique De Ceuster werkt voor het team Stedenbeleid van het Agentschap Binnenlands Bestuur (Vlaamse Overheid). Met haar stedenbeleid wil de Vlaamse regering, samen met 13 steden en de Vlaamse Gemeenschapscommissie, de volgende doelstellingen realiseren:

- 1° De leefbaarheid van de steden verhogen, zowel op stadsniveau als op wijkniveau;
- 2° de dualisering tegengaan;
- 3° en de kwaliteit van het democratisch besturen verhogen.

Patrick Vanspauwen werkt voor het Agentschap Onderwijsdiensten van de Vlaamse Overheid. Hij stuurt er de lokale overlegplatformen (LOP's) aan.

Marleen De Vry is projectmedewerker Flankerend Onderwijsbeleid bij de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG). De VVSG ondersteunt niet enkel het beleid van steden en gemeenten naar de eigen scholen (gemeentelijk onderwijs), maar ook het beleid naar scholen uit andere netten en moedigt samenwerking met de andere netten aan. Met betrekking tot Brede School wordt de aandacht gevestigd op het feit dat ondersteuning van Brede Scholen niet enkel zaak is van de dienst Onderwijs, maar dat deze vanuit verschillende stadsdiensten ondersteund kan worden.

Boris Mets is coördinator van de dienst Algemeen Onderwijsbeleid van de Stad Antwerpen. Deze dienst staat in voor het uittekenen en beheren van de netoverschrijdende onderwijsacties en -projecten. Daarbij is er aandacht voor vernieuwing, het op zoek gaan naar raakvlakken met andere sectoren/netten en veiligheid (zowel op vlak van mobiliteit als veiligheid binnen de schoolcontext). Twee vragen staan in de werking van deze dienst centraal: hoe draagt het algemeen onderwijsbeleid bij tot het bestrijden van de schooluitval en hoe kan je de stad als leefomgeving versterken?

Sandra Denis is stafmedewerker bij Cultuur Lokaal, het Steunpunt voor het Lokaal Cultuurbeleid. Cultuur Lokaal heeft als opdracht kwaliteitsvolle ondersteuning te bieden aan alle lokale actoren betrokken bij het decreet voor lokaal cultuurbeleid.

Gil Renders modereert het gesprek.

Is het wenselijk om lokale inbedding van de Brede School te organiseren vanuit een uniforme aanpak? Gebeurt die organisatie dan best vanuit de school of vanuit de wijk of kan een brede school vanuit beide sectoren georganiseerd worden?

Boris Mets vindt dat de lokale inbedding best vanuit de school georganiseerd wordt. Een Brede School veronderstelt een brede werking die een gezamenlijke visie op het kind heeft en ondersteund of gerealiseerd wordt vanuit een netwerk. Op die manier kan een school zelf bepalen welk netwerk ze nodig heeft om haar doel te bereiken.

Hij wenst te waarschuwen voor een uitholling van het begrip Brede School: het gevaar bestaat immers dat iedereen 'Brede School' op zijn eigen manier, vanuit zijn eigen belang, hanteert. Niet elke samenwerking met een partner buiten de school maakt dat je kunt spreken van een Brede School. Brede School mag niet herleid worden tot bijvoorbeeld het openstellen van de schoolinfrastructuur voor externen.

In Genk is er geen stedelijke beleidsvisie ontwikkeld rond het concept Brede School. Er zijn echter wel beleidsopties genomen: men bouwt er verder op wat er al was, de Stad Genk sluit zich aan bij de visietekst 'Brede School in Vlaanderen en Brussel' en er is een stedelijke dienst aangeduid als draaischijf van de bredeschoolprojecten in Genk (de cel Educatieve Projecten).

Monique De Ceuster vindt het belangrijk dat erover gewaakt wordt dat de visie op Brede School gelijklopend is. Brede School gaat niet over grote gebouwen waar er plaats is voor een aanbod binnen en buiten schooltijd, maar over inhoud. Brede School is geen vorm, de inhoudelijke werking bepaalt of er sprake is van een Brede School.

Patrick Vanspauwen voegt eraan toe dat een Brede School ook niet altijd het label 'Brede School' draagt. Het is niet omdat je jezelf een Brede School noemt dat je er een bent, en het is niet omdat je jezelf geen Brede School noemt, dat je er geen bent.

Een Lokaal Overlegplatform kan een ontmoetingsplaats zijn voor een breed draagvlak, het kan een voedingsbodem zijn voor een Brede School. Maar calculeer dan wel het risico op overbevraging van deze partners en van het draagvlak in. Bovendien zijn er heel verschillende tradities in de werking en het samenbrengen van de partners van het LOP in de verschillende regio's.

Er zijn ook kansen om een Brede School vanuit de wijk te organiseren, dan kan je beter gebruik maken van de connecties die er al zijn.

Sandra Denis wijst erop dat er al een zeer divers aanbod voor scholen bestaat vanuit de culturele centra en de bibliotheken, maar dat er aandacht moet geschonken worden aan de zinvolheid en het doel van elk van deze initiatieven. Bovendien kan je alleen maar wijkgericht werken met deze culturele partners als er spelers in de directe omgeving van de school gevestigd zijn, en dat is vaak helaas niet zo.

In de culturele sector is men vanuit een sectorbenadering stilaan aan het groeien naar een doelgroepbenadering. Er is een evolutie naar meer participatie door meer wijkgericht te werken. Actoren in het culturele veld willen hun werking ook meer en meer maatschappelijk relevant maken en daar zijn mogelijkheden weggelegd voor Brede School.

Monique De Ceuster geeft aan dat er ook vanuit het Stedenfonds aandacht is voor onderwijsprojecten. Op voorwaarde dat de projecten aansluiten bij de strategische visie, kunnen de steden zelf invullen hoe ze deze projecten aanpakken, aangepast aan hun (interne) organisatie en hun bevolking.

Ze merkt ook op dat je niet altijd zelf kan bepalen van waaruit de lokale inbedding van een Brede School georganiseerd wordt, vaak groeien deze processen organisch. Het is dan de taak van het lokaal beleid om deze op te pikken en ze groeikansen te bieden, zonder ze dood te knuppelen of dood te knuffelen.

Boris Mets ziet ook mogelijkheden voor projecten die vanuit een wijk gegroeid zijn. Vaak is het makkelijker om lokale netwerken uit te bouwen wanneer dit in een wijk ontstaat, dan wanneer een school het idee heeft om zich te ontplooiën tot een Brede School. Bovendien leidt de keuze voor een school als uitgangspunt voor of centrale spil van een Brede School er vaak voor dat het project erg onderwijs-minded blijft.

Marleen De Vry voegt eraan toe dat een Brede School ook kan starten vanuit een organisatie (zoals de projecten van Buurtsport Brussel).

Wanneer de school als centrale as fungeert in een Brede School, zijn er verschillen tussen de rol van de andere actoren, naargelang het een basisschool of een secundaire school betreft. Volgens mevrouw De Vry staat een secundaire school dan meer ten dienste van de wijk, terwijl bij een basisschool de wijk ten dienste staat van de schoolpopulatie.

Boris Mets stelt zich vragen bij dit model en stelt dat er geen lijn te trekken valt tussen de verschillende brede scholen door het basisonderwijs geïnitieerd enerzijds en die door het secundair onderwijs anderzijds.

Vragen en bedenkingen vanuit het publiek

Iemand uit het publiek vraagt zich af of je, zelfs voor leerlingen uit het basisonderwijs, nog van een binding met de wijk kan spreken. In Antwerpen zijn er immers tal van scholen waar aan kunsteducatie wordt gedaan. Dat zorgt voor een aanzuigingskracht van leerlingen uit compleet andere buurten.

Boris Mets geeft toe dat die scholen er zijn, maar dat er ook andere (Brede) scholen zijn waar bijvoorbeeld met een kansarm publiek gewerkt wordt. Die werken vaak erg wijkgericht en bieden soms zelfs een aanbod op maat.

Johan Boucneau is bekommerd om de maatschappelijke transparantie van de Brede School en poneert enkele vragen:

- Moeten Brede Scholen een uniforme structuur hebben? Zo ja, hoe moet dat er dan uit zien?
- Waarom dient er vanuit een gemeenschap geld gegeven worden aan bredeschoolprojecten? Jaren geleden werd er schoolopbouwwerk als hét middel tot oplossing van de toenmalige problemen voorgesteld en werd er geld in gepompt, en die financiële injectie verdween plots. Is dat ook de richting die Brede School dreigt in te slaan? Hij vindt dat hierover een brede maatschappelijke discussie nodig is, waarbij men zich ook afvraagt of Brede School de gepaste tool is om het vooropgestelde doel te bereiken. Werkt het in de richting die we zouden willen?

- Wat is de maatschappelijke missie van het hele bredeschoolverhaal? En hoe zit het dan met afstemming met andere sectoren?
- Er is in zijn betoog een vraag naar duidelijkheid over de bijdrage van Brede School aan andere beleidsdoelstellingen hoorbaar. Wordt het belang van effectieve scholen nu in de weg gestaan door de vraag naar leuke scholen?

Monque De Ceuster haalt aan dat uit onderzoek blijkt dat kinderen uit kansarme gezinnen minder stimulansen krijgen en vreest dat, als er geen specifiek aanbod voor hen is, ze nog minder stimulansen zullen krijgen.

Boris Mets waarschuwt voor symptoombestrijding: hij vindt dat maatschappelijke problemen zo breed mogelijk moeten aangepakt worden. We mogen niet in de valkuil lopen om deze kinderen een 'integratiedienst' aan te bieden. Er is ook een visie op dit fenomeen nodig vanuit onderwijs.

Brede school kan dan ook een middel zijn tot achterstandsbestrijding, maar dan dient men leerkrachten te omkaderen door andere (deskundige) actoren. Op dit moment is de visietekst over dit thema te vaag.

In het publiek wordt er geopperd dat er naast GOK-uren ook bredeschooluren mogelijk zouden moeten zijn. Brede Scholen kunnen extra personeelstijd en financiering goed gebruiken.

Het panel is van mening dat er niet voor elk project bijkomende middelen vanuit de overheid voorzien moeten worden. Het belangrijkste is dat de scholen middelen hebben en dat ze zelf keuzes kunnen maken. Misschien kiezen ze voor Brede School, misschien kiezen ze voor iets anders.

Uit het publiek komt de opmerking dat het vaak zo moeilijk is om met (verschillende) stedelijke diensten samen te werken. Zijn er stimulansen vanuit de overheid om die verschillende diensten te laten samenwerken?

Die zijn er wel degelijk: zo is er het flankerend onderwijsbeleid, een samenwerking tussen het onderwijs en de lokale overheid. De overheid wordt door het panel ook gezien als een goede figuur om onderwijspartners samen te brengen. Ze is als het ware een neutrale figuur tussen de verschillende netten. De onderwijsraden kunnen een platform zijn om de verschillende partners rond de tafel te krijgen.

Daarnaast zijn er ook de LOP's waar een breed veld aan maatschappelijke actoren elkaar kunnen vinden.

Boris Mets geeft aan dat flankerend onderwijsbeleid niet gelijkgesteld mag worden aan Brede School. Volgens hem is er ook een duidelijke visie inzake Brede School nodig, de huidige visie is nog niet duidelijk genoeg. Het moet ook duidelijk zijn dat Brede School geen project is, maar een manier om een school(werking) vorm te geven.

Verder zouden scholen zelf ingebakken experimenteermogelijkheden moeten hebben. Je hoeft dan niet elke school die een project doet daar extra voor te belonen. Je moet proberen werk te maken van de dynamiek die er is.

De lokale overheid kan mensen vrijstellen om het coördinatorschap op te nemen, het is immers moeilijk om extra personeelstijd te voorzien voor projecten.

In de Brede scholen met sportaanbod worden er FOLLO's (Flexibele Opdracht Leerkracht LO) ingeschakeld, zij coördineren een aantal projecten.

Conclusie

- Scholen moeten (leren) keuzes maken: “Je kunt niet alles doen”.
- Er moeten gebundelde geldstromen over de sectoren heen komen om duurzame jobs te creëren. Die middelen kunnen zowel vanuit gezondheid als vanuit sport, als vanuit cultuur als vanuit onderwijs ... komen. Deze gecreëerde jobs kunnen diensten leveren aan verschillende projecten.

De vraag naar een uniform beleid inzake Brede School als uitgangspunt voor dit panelgesprek leidde ons naar de vraag wat Brede School precies is. Verder werd er ook stilgestaan bij de vraag waar (extra) middelen voor het voeren van een bredeschoolbeleid en voor het coördinatorschap vandaan dienen te komen.